

2021-3

16. august 2021

All. nr./brevnr.:

2020-909-0001-6

Sull./sagsbeh.: CL/jh

Aalajangiineq kalaallisuungorlugu qallunaatuunngorlugulu innuttaasumut ataatsikkut tunniunneqartussaavoq

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup (matuma kingornatigut Naammagittaalliuuteqartarfimmik taaneqartartussap) aalajangiinera pillugu naammagittaalliummik suliarinninnermut atatillugu piffissaq Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata kalaallisuuata nassiunneqarnissaanut utaqqiffiusimasoq Ombudsmandip maluginiarpaa. Naammagittaalliuuteqartarfiup allagaasa nassiussissutit aalajangiinerisalu ullulernerqarajuttarsimanninnerat Ombudsmandip tamatumunnga peqatigitillugu maluginiarpaa.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinernik nutserisarnermini aamma allakkanik nassiussisarnermini periaasii ileqqulu Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 15, imm. 1 tunngavigalugu nammineerluni misissuiffigilerniarlugit Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu aalajangerpoq.

Ombudsmandip oqaatigaa inuttaasoq kalaallit oqaasii atorlugit kiffartuunneqarnissaminik kissaateqartoq oqartussaasup nalunngippagu ilimagippaguluunniit aalajangiineq qallunaatooq innuttasasumut nassiunneqaruni aalajangiinerup kalaallisuumut nutserneqarneranik ilaqartinneqartartussaasoq.

Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu naliliivoq Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerup qallunaatuuanik siulliullugu nassiusseriarluni kalaallisuuani aatsaat qaammatit arlallit qaangiunneranni nassiussisar-

nermik manna tikillugu periaaseqarsimanera suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7 a-mut naapertuuttuusimanngitsoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup Ombudsmandimut oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri taakkua kalaallisui piareeraangata siunissami ataatsikkoortillugit nassiunneqartalerniartut, ullorlu nassiussiviusoq Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerinut allaffissiat qulequtaanni siunissami takuneqarsinnaasalissasoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aammataaq oqaatigaa allakkat nassiussassanngortinneqartut ullormi nassiussassanngortinneqarfimminni tassani ullulerneqarsimasassasut, aalajangiinerlu ullormi piffimmini atsiorneqarfiminilu nassiussassanngortinneqartassasoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissiissutigisai Ombudsmandip maluginiarpai.

(Oqaaseqaat 16. august 2021-meersoq, j.nr. 2020-909-0001)

Ombudsmandip oqaaseqaataa:

1. Suut misissorpakka?

1.1. Suliaq manna nammineerlunga misissuiffigisassanngortippara. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumi (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 15, imm. 1 innersuussutigaaara.

Suliamik suliarinninninni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup (matuma kingornatigut Naammagittaalliuuteqartarfimmik taaneqartartussap) aalajangiinerminik nutserisarnernini periaasia misissorniarlugu aalajangerpunga.

Tamatuma saniatigut Naammagittaalliuuteqartarfiup allakkanik ulluliisarnermini periaasia misissorniarlugu aalajangerpunga, matumani aalajangiinerit kiisalu allakkanik nassiussisarneq ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Danmarkimi atuakkiaasimasut Folketingillu Ombudsmandiata periaasia oqaaseqaatinni arlalitsigut aallaavigisarpakka, Kalaallimmi Nunaanni inatsiseqartitsinikkut tunngaviup Danmarkimi inatsiseqartitsinikkut tunngavik pingaarnerusutigut assigimmagu, innersuussutitut taaneqartunit ersertutut.

Oqaaseqaatiga imatut tulleriinnilerneqarpoq:

- Immikkoortoq 2: Suliaq pillugu naatsumik oqaatigisassat
- Immikkoortoq 3: Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq
- Immikkoortoq 4: Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaatai
- Immikkoortoq 5: Uanga naliliinera

Oqaatigaara suliap ingerlasimanerata allaaserineqarnera oqaaseqaammut tulliummat.

2. Suliaq pillugu naatsumik oqaatigisassat

Innuttaasup ernini pillugu Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera uannut 16. oktober 2019-imi naammagittaalliuutigaa.

Naammagittaalliuut misissuataarpara, sukumiinerusumilli misissuinermik aallartitsinanga, tassami suliamik misissuinikkut Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineranik annertunerusutigut isornartorsiuisinnaanera ilimanangimmat.

Innuttaasoq Naammagittaalliuuteqartarfimmut kalaallisut saaffiginnissimavoq, innuttaasullu uannut saaffiginnissummini oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata kalaallisuumut nutserneqarnera aalajangiinerup qallunaatuuata tiguneranit qaammatit sisamangajaat kingusinnerusukkat aatsaat tigusimagini.

Naammagittaalliuuteqartarfik innuttaasup kalaallisuumut nutsikkap tiginisaata tungaanut piffissaq utaqqiffigisani pillugu paasissutissiissutaa tunngavigalugu allakkatigut 6. marts 2020-meersutigut nalunaarfigaara tamatuma Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 15, imm. 1 tunngavigalugu nammineerluni misissuffiginninnermik aallartitsiviginissaa isumaliutersuutigigiga.

Naammagittaalliuuteqartarfik allakkani taakkunani paasitippara suliamik suliarinninninnut atatillugu ilaatigut malugisimagiga Naammagittaalliuuteqartarfiup nassiussisutitut allagai aalajangiineralu ullulerneqarsimanngitsut. Naammagittaalliuuteqartarfimmut oqaatigaara taamaattoqarnera tamanna tunngavigalugu nammineerluni misissuffiginninnermut ilaatillugu misissor-niarlugu taamatuttaaq isumaliutersuutigigiga.

Taamaattumik Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara suliami allagaatit uannut nassiuteqqullugit, matumani aalajangiinerup qallunaatuaa kalaallisuualu ilanngullugit eqqarsaatigalugit, qinnuigalugulu aalajangiinerit tulleriin-neri malillugit qallunaatuaa kalaallisuualu innuttaasumut qanga nassiunneqarsimanersut paasissutissiissutigeqqullugu.

Suliami allagaatit Naammagittaalliuuteqartarfimmit e-mailikkut 10. marts 2020-meersukkut tiguakka. Naammagittaalliuuteqartarfiup tamatumunnga atatillugu oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera 25. juli 2018-imeersoq innuttaasumut ulloq taanna nassiunneqarsimasoq. Aalajangiineq qallunaatut oqaasertalerneqarsimavoq. Aalajangiineq tamatuma kingornatigut kalaallisuumut nutsigassanngortillugu nassiunneqarsimavoq. Aalajangiinerup kalaallisuumut nutserneqarnera innuttaasumut 24. oktober 2019-imi nassiunneqarsimavoq.

Sulisuma ilaata Naammagittaalliuuteqartarfik oqarasuaatikkut 7. juli 2020-mi attaveqarfigaa, aalajangiinerup kalaallisuata innuttaasumut 24. oktober 2019-imi aatsaat nassiunneqarsimanagera iluoornerisooq imaluunnit Naammagittaalliuuteqartarfiup naqinnerliuiner a pineqarnerisooq paasiniallugu. Naammagittaalliuuteqartarfimmi sulisup oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata 25. juli 2018-imeersup qallunaatuaa innuttaasumut ulloq

taanna nassiunneqarsimasoq, taannalu kalaallisuanik ilaqartillugu 24. oktober 2018-imi.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinernik nutserinermi, allakkanik ullu-liisarnermi nassiussisarnermilu periaasia ileqqualu nammineerlunga misis-suiffigilerniarlugit tamatuma kingornatigut aalajangerpunga.

Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 1. oktober 2020-meersutigut qin-nuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqarallaqqullugu, matumani apeqqutit er-seqqinnerusumik taaneqartut akineqarnissaat ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaatigigallakkani uannut e-mailikkut 9. november 2020-meersukkut nassiuppa.

3. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

3.1. Aalajangiinernik nutserisarneq

3.1.1. Pisortat ingerlatsineranni suliaasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsi-sartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi (matuma kingornatigut suliaasat suliarine-qartarnerat pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 7a-kkut makku aalaja-ngersarneqarput:

"§ 7a. Suliamik ingerlanneqartumut peqataasoq isummaminik ersersitsisinnaa-voq, kissaatigigini kalaallit imaluunniit danskit oqaasii atorlugit sullinneqarumal-luni. Taamatut isummamik ersersitsineq pisortaasup malittussaavaa."

Suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7a pillugu oqaaseqaatinit er-serpoq innuttaasup pisortani oqartussaasunut saaffiginnittup oqaatsit sorliit – kalaallisut oqaatsit qallunaatulluunniit oqaatsit – atorlugit kiffartuunne-qarnissani piumasaqaatigissallugu pisinnaatitaaffeqartoq.

Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanageralu pillugit Inatsisar-tut peqqussutaanni nr. 11-mi, 12. november 2001-imeersumi isumaginnitto-

qarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 47-kkut, 23. november 2017-imeersukkut kingullermik allanngortinneqartumi § 8, imm. 3-kkut makku aalajangersarneqarput:

“§ 8. [...]

Imm. 3. Akuersisissummik peqaqqaarnani meeqqamik inuusuttumilluunniit 18-it inorlugit ukiulimmik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissamik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera angajoqqaatut oqartussaasusilimmit meeqqamilluunniit Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinnut tunniunneqarsinnaavoq. Aalajangikkap Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinnut tunniunneqarnera pissaaq aalajangiinerup kingorna sapaatit akunnerisa sisamat iluanni.”

Naammagittaalliornissamut piffissaliusaaq aalajangiinerup oqaatsit naammagittaalliuutip allanneqaatai naammagittaallioortulluunniit kiffartuunneqarnermini atorineqartussatut piimasaqaatigisai atorlugit piffianit ingerlalersutut naatsorsorneqartarpoq. Tamanna isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 47-mi, 23. november 2017-imeersumi § 1, nr. 1, 8, imm. 3-ip oqaasertaanik ilaatigut allanngortitsioq pillugu immikkut oqaaseqaatit nassataraat.

3.1.2. Suliamik piffissamut Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerisa kalaallisuumut nutserneqarnerisa utaqqineqarnerannut atorineqartumut tungasunik siusinnerusukkut suliaqarsimavunga.

2002-mi ukiumoortumik nalunaarutima kalaallisuuani quppernerit 52 tulluulu qallunaatuuanilu quppernerit 43 tulluulu innersuussutigaaqka. Tassani Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata qallunaatuata kalaallisuuatalu ataatsikkoortillugit naammagittaallioortumut nassiunneqarsimannginnerat isornartorsiorpara. Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata kalaallisuumut nutserniarneranut qaammatit qulingiluangajaat atorineqarsimanerat ajuusaarnartorujussuartut isigiga oqaatigaara. Naammagittalliuuteqartarfiup tamatumunnga atatillugu nutserisoqarfimmi atugassiissutitigut tungasunik piffissamut nutserinermut atorineqartumut pissutaasutut paasissutissiisu-

tigineqartunik naammagittaalliortumut ilisimatitsissutiginnissimanginnera ajuusaarnartutut isigigiga aammattaaq oqaatigaara.

Oqaaseqaammi oqaatigaara uanga paasinninnera unaasoq inuuttaasup oqartussaasumut saaffiginninnermini oqaatsit suut atorlugit kiffartuunneqarumani erseqqissumik oqaatigisimangippagu oqartussaasup oqaatsit suut atusanerlugit nammineq imaaliannaq aalajangersinnaangikkaa. Tamanna nalornineqarpat oqartussaasoq oqaatsit sorliit pisumi pineqartumi atorneqasansut missingiussilluni naliliinissaminut pisussaaffeqarpoq, pisariaqarpat innuttaasup tamatuminnga aperineratigut.

Oqaatigaarattaaq aalajangiineq innuttaasumut nalunaarutigineqarnermigut inatseqartitsinikkut aatsaat sunniuteqalissasoq, tamatumalu nassataralugu innuttaasup qallunaat oqaasiinik pisinnaasaqannginnera Naammagittaalliuuteqartarfiup ilisimappagu naatsorsuutigippaguluunniit aalajangiineq qallunaatuujusoq inatsiseqartitsinikkut atuussinnaassuseqalissaguni kalaallisuumut nutserneqarnerminik ilaqartinneqassasoq.

Tamakkua saniatigut 2007-imi ukiumoortumik nalunaarutima kalaallisuuani quppernerit 41 tullialu qallunaatuuanilu quppernerit 37 tullialu innersuussutigakka. Tassani oqaatigaara Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerisa qallunaatumit kalaallisuumut nutserneqarnissaannut Naammagittaalliuuteqartarfiup siusinnerusukkut atugassinneqarsimanginnera pitsaangitsutut isigigiga. Isornartorsiuininnut tunuliaqutaasoq tassaavoq Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissiissutigisaa manna, tassalu Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri qallunaatuinnaq nassiunneqartartut, Namminersorerullutik Oqartussat nutserisoqarfianni suliassarpassuaqarnera pissutigalugu, Naammagittaalliuuteqartarfiulli aalajangiinerisa nutserneqarnissaannut ilasutissatut aningaasaliissutit 2007-imi aningaasanut inatsimmi immikkoortinneqarsimasut.

3.2. Allakkanik ulluliisarneq

Pisortani oqartussaasut allagaat ullulernerqartassasut suliassat suliarineqar-
tarnerat pillugu inatsimmi inatsisiniluunniit allani aalajangersarneqarsiman-
ngilaq.

Inatsisilerineq pillugu atuakkianit erserpoq ingerlatsiviup aalajangiinerani o-
qartussaasup aalajangiisup taaguutaa najugaqarfialu takuneqarsinnaassasut
aalajangiinerlu assammik atsiorneqarsimassasoq. Oqartussaasup oqarasuaa-
taata normua aamma e-mailadressia pisortatigoortoq taamatuttaaq taane-
qarsimasariaqarput. Aalajangiineq aamma atuaruminartuussaaq naammagi-
nartumillu iluseqassalluni.

Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret"-imi appas-
saanik naqitertinneqartumi (2002-meersumi) qupperneq 592 innersuussuti-
gaara.

Aalajangiinerilli ullulernerqartarnissaannik piumasaqaateqarsimappat taman-
na atuakkiani eqqaaneqartarsimasorinangilaq. Pingaartumik naammagita-
taalliornissamut piffissaliussamik naatsorsuineq eqqarsaatigalugu ingerlatsi-
nermilu ileqqorissaarnerup nassatarisaanik manna erseqqissumik tunngaviu-
sorinarpoq, tassalu aalajangiineq ullulernerqarsimassasoq.

Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataa FOB nr. 07.399 innersuussuti-
gaara.

3.3. Allakkanik nassiussisarneq

Oqartussaasut allagaasaa ullormi ullulernerqarfimmini allakkerivimmut tun-
niunneqarnerat taakkualu (piffissaagallartillugu) apuunnerat innuttaasup i-
natsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnera eqqarsaatigalugu aalajangiisuu-
sinnaavoq. Allakkat aalajangiinernik imaqartut eqqarsaatigalugit tamanna
naammagittaalliornissamut piffissaliussanik naatsorsuineranut sunniuteqar-
sinnaavoq. Inatsiseqartitsinikkut aallaavik tassaavoq allakkat oqartussaasup
nassiussaasa tiguisussamut (piffissaagallartillugu) apuunnissaannut akisus-
saaffik oqartussaasup tigummigaa. Tassa imaappoq allakkat nassiunneqar-

simanerat (piffissaagallartillugulu) apuussimanagerat oqartussaasup uppernar-sartussaagaa.

Folketingip Ombudsmandiata 2011-mi ukiumoortumik nalunaarutaani qup-
pernerit 39 aamma 41 innersuussutigaa.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi inatsisiniluunniit allani pi-
sortani oqartussaasut aalajangiinerinik nassiussisarneq pillugu malittarisas-
sanik aalajangersaasoqarsimangilaq. Pisortanili oqartussaasut allakkamin-
nik ullormi taakkua ullulerneqarfiini nassiussisarnissaat torersuutitsinermi na-
linginnaasumik tungaviusutut isigineqarpoq.

Brøndby Kommunep allakkerisarnera pillugu Folketingip Ombudsmandiata o-
qaaseqaataa Folketingip Ombudsmandiata nutaarsiassaataani 29. april 2010-
mi eqqartorneqartoq innersuussutigaa.

4. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaatai

4.1. Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammi 9. november 2020-meer-
sumi uannut ilaatigut oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri
tamarmik Naammagittaalliuuteqartarfimmut qallunaatut suliarineqartarlutillu
siulittaasumut qallunaatut saqqummiunneqartartut. Aalajangiineq Naam-
magittaalliuuteqartarfimmit siulittaasumillu akuerineqarnermi atsiorneqar-
nermilu kingornatigut kalaallisuumut nutsigassanngortillugu nassiunneqar-
tarpoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammi uannut aammattaaq oqaati-
gaa aalajangiinerit nutserneqarnerisa utaqqineqartarnerannik ajornartorsiut
allattoqarfiup ingerlaavartumik eqqumaffigisimagaa. Naammagittaalliuute-
qartarfiup 2017-imili naliliinera unaasimavoq piffissap nutserisitsinermut a-
torneqartartup aaqqiivigineqarnissaata tungaanut aalajangiinerit Naamma-
gittaalliuuteqartarfiup siulittaasuanit akuerineqarniariarlutik atsiorneqarnia-
riarlutillu naammagittaalliortunit kommunimillu tiguneqartarnerat naamma-
gittaalliortunut pitsaanerpaasoq. Aalajangiineq tamatuma kingornatigut ka-

laallisuumut nutserneqarniarluni naammagittaallioortumut nassiunneqartartussaavoq.

Kiisalu Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammi oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri aalajangiinerillu kalaallisuuu tiguneqaraangata, ataatsimoortillugit siunissami nassiunneqartalissasut Naammagittaalliuuteqartarfik aalajangertoq.

4.2. Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut oqaaseqaammi 9. november 2020-meersumi oqaatigaa ulloq aalajangiiviusoq Naammagittaalliuuteqartarfiup siulittaasullu aalajangiinerata immikkoortuani siullermi takuneqarsinnaasartoq, ullullu aalajangiiviusup allakkanik allaffissiami aamma allanneqartarnera Naammagittaalliuuteqartarfiup manna tikillugu ileqqorisimangikkaa.

Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammi aammattaaq oqaatigaa allattoqarfik suliani pisinnaatitaannginneq pissutigalugu suliarinninnissamik itigartitsivigisani kiisalu suliani aalajangersimasuni kukkunerit amigaatillu erseqqissut pissutigalugit kommuninut utertillugit suliareqqitassanngortinneqartussani aalajangiinissaminut Naammagittaalliuuteqartarfiup siulittaasuanit piginnaatinneqarsimasoq. Aalajangiinerni taakkunani ulloq aalajangiiviusoq aalajangiinermiinnani allakkanik allaffissiani takuneqarsinnaavoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammi aamma oqaatigaa aalajangiinerit aalajangiinerup kalaallisuumut nutserneqarnerata kingornatigut nassiunneqartut qallunaatui kalaallisuuilu assigiimmik ullulernerqartartut.

Kiisalu Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammi oqaatigaa ulloq nassiussiviusoq Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerinut allaffissiani tamani siunissami takuneqarsinnaalissasoq.

4.3. Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut oqaaseqaammi 9. november 2020-meersumi oqaatigaa allakkat ullormi ullulernerqarfimmini nassiussanngortinneqartartut, aalajangiinerlu ulloq taanna aalajangerneqarfimmini atsiorneqarfimminilu nassiussanngortinneqartartoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aammattaaq oqaatigaa allakkat allattoqarfiup Namminersorlutik Oqartussat aatsisartuinit ullormut marloriarlugit aatittarai. Tamanna ullaap tungaani ualikkullu pisarpoq. Naammagittaalliuuteqartarfiup tamatumunnga atatillugu oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup Namminersorlutik Oqartussat aatsisartui attaveqarfigisimagai, taakkualu oqaatigisimagaat allakkat aaneqartut ullormi aaneqarfimmini nassiunneqartartut.

5. Uanga naliliinera

5.1. Aalajangiinernik nutserisarneq

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7a-kkut aalajangersarneqarpoq innuttaasut kalaallisut qallunaatulluunniit oqaatsit atorlugit kiffartuunneqarnissartik toqqarsinnaagaat. Tassa imaappoq oqartussaasoq oqaatsit innuttaasup saaffiginninnermi atugai atorlugit aallaavittut akisartussaasoq. Akissutilli oqaatsit marluk taakku atorlugit nassiunneqartarnissaannut akornutissaqanngilaq.

Innuttaasup oqaatsit aalajangersimasut – kalaallit oqaasi qallunaalluunniit oqaasii - atorlugit kiffartuunneqarumanini nalunaarutigisimappagu oqartussaasoq tamatumangga qilersugaavoq.

Innuttaasup oqaatsit sorliit atorlugit kiffartuunneqarnissani kissaatigigaa oqartussaasup nalornissutiguniuk tamanna innuttaasup aperineratigut paasi niartariaqarpaa. 2002-mi ukiumoortumik nalunaarutima kalaallisuumani quppernerit 52 tulluilu aamma qallunaatuumani quppernerit 43 tulluilu immikkoortumi 3.1.2-mi eqqartukkakka innersuussutigaakka.

Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut oqaaseqaammi 9. november 2020-meersumi oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata innuttaasumut qallunaatut nassiunneqartarnera kalaallisuumullu nutserneqarnera kingusinnerusukkut naammassineqaraangat malinnaatillugu nassiunneqartarnera Naammagittaalliuuteqartarfiup manna tikillugu periaaserisimagaa.

Uanga paasinninnera unaavoq aalajangiinerup ingerlaannartumik nutserneqartannginnerata innuttaasup oqartussaasumi akuerisaasumik nutserinermut taarsiullugu, soorlu ilaqutaasut, ilisarisisimasat allalluunniit ikiorsiullugit nutserisitsinialernera nassatarisinnaagaa, taamaaliortoqarneranilu kukkusooqarsinnaalluni. Taamatut periaaseqarnerup paasissutissat inummut pineqartumut tunngalluinnartut allanit paasineqarnerat aamma nassatarisinnaavaa, Naammagittaalliuuteqartarfiullumi aalajangiineri paasissutissanik taamaattumik imaqarajuttarput.

Uanga paasinninnera unaavoq innuttaasup kalaallit oqaasii atorlugit kiffartuunneqarnissani kissaatigigaa oqartussaasup nalunngippagu qallunaat oqaasii atorlugit aalajangiineq aalajangiinerup kalaallisuumut nutserneqarneranik ilaqartinneqartussaasoq.

Uanga tamanna tunngavigalugu naliliinera unaavoq Naammagittaalliuuteqartarfiup manna tikillugu periaasia, tassalu Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata kalaallisuumut nutserneqarnerata malinnaatillugu innuttaasumut kingusinnerusukkut nassiunneqartarnera, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7a-mi aalajangersakkamut naapertuuttuusimanngitsoq.

5.2. Allakkanik ulluliisarneq nassiussisarnerlu

Allakkat Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineranik 25. juli 2018-imeersumik innuttaasumut nassitsissutit ullulernerqarsimanngillat, Naammagittaalliuuteqartarfiullu aalajangiinera 25. juli 2018-imeersoq innuttaasumut qanga nassiunneqarsimanersoq suliame allagaatini Naammagittaalliuuteqartarfimmit tigusanni aamma takuneqarsinnaanngilaq. Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut 7. juli 2020-mi oqaatigaa aalajangiinerup 25. juli 2020-meersup qallunaatuaa innuttaasumut ulloq taanna nassiunneqarsimasoq.

Tamatuma pissuseqataa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata 25. juli 2018-imeersup innuttaasumut nassiunneqarnerani atuuppoq. Tassani Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut oqaatigaa aalajangiinerup kalaallisuumut nutserneqarnera innuttaasumut 24. oktober 2018-imi nassiunneqarsimasoq.

Allakkalli Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata 25. juli 2018-imeersup kalaallisuumut nutserneqarneranik nassiussissutaasut ullulerneqarsimanngillat, Naammagittaalliuuteqartarfiullu aalajangiinerata 25. juli 2018-imeersup kalaallisuumut nutserneqarnera innuttaasumut qanga nassiunneqarsimanersoq suliami allagaatini Naammagittaalliuuteqartarfimmit tigusanni aamma takuneqarsinnaanngilaq.

Taamaalilluni siulittaasup aalajangiineranit aalajangiinerup innuttaasumut nassiunneqarnerata tungaanut piffissaq qanoq sivilutigisoq ingerlasimanersoq, kiisalu Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata 25. juli 2018-imeersup kalaallisuumut nutserneqarnera innuttaasumut qanga nassiunneqarsimanersoq allakkat aallaavigalugit takuneqarsinnaanngilaq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut oqaaseqaammi 9. november 2020-meersumi oqaatigaa ulloq aalajangiiviusoq Naammagittaalliuuteqartarfiup siulittaasullu aalajangiinerata immikkoortuani siullermi takuneqarsinnaasartuq, ullulli aalajangiiviusup allakkanik allaffissiami aamma allanneqartarnera Naammagittaalliuuteqartarfiup manna tikillugu ileqqorisimanngikkaa. Aalajangiinerit kalaallisuumut nutserneqarnermik kingornatigut nassiunneqartut aalajangiinerup qallunaatuata ulluata assinganik ullulerneqartarnerat Naammagittaalliuuteqartarfiup aammattaq ileqqorisimavaa.

Uanga paasinninnera unaavoq ulloq aalajangiiviusoq allakkanik allaffissiami takuneqarsinnaanngippat Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata qanga nassiunneqarsimanera nalornissutigineqalersinnaasoq. Tamanna naammagittaalliornissamut piffissaliussamik naatsorsuineri sunniuteqarsinnaavoq.

Uanga tamatumunnga atatillugu paasinninnera unaavoq allakkanik Naammagittaalliuuteqartarfiup nassiussissutinut allaffissiaanik aalajangiinerinillu ullu-liisannginnerup naammagittaalliornissamut piffissaliussap qaqugukkumiit ingerlanerata naatsorsorneranik innuttaasup nalornissutiginnilernerata tamatumalu kingunerisaanik aalajangiineq pillugu immaqa naammagittaalliun-

ngitsoornera nassatarisinnaagaa, innuttaasormi kukkulluni isumaqalersinnaamat naammagittaalliornissamut piffissaliusseq naareersimasoq.

Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 47-mi, 23. november 2017-imeersumi § 8, imm. 3-p oqaasertaanik immikkoortumi 3.1.1-imi issuarneqartutut allanngortitsisumi § 1, nr. 1 pillugu immikkut oqaaseqaatit tamatumunnga atatillugu innersuussutigaa.

5.3. Naggasiut

Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut oqaaseqaataagallartumi 9. november 2020-meersumi oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinini kaallisuumut nutserneqarneri naammassigaangata siunissami ataatsimoor-tillugit nassiuttalerniarai, ullorlu nassiussiviusoq Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerinut tamanut allaffissiami siunissami takuneqarsinnaalis-sasoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut aammattaaq oqaatigaa allakkat nassiussassanngortitat assigiimmik ullulernerqartalerniartut, aalajanginerillu ullormi aalajangiiviusumi atsiorneqarlutillu nassiussassanngortinneqartalerniartut.

Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissiissutigisai maluginiarpakka.

Oqaaseqaat manna nittartakkanni tamanut saqqummiunneqarumaarpoq, 2021-milu ukiumoortumik nalunaarutinni eqqaaneqarumaarluni.

SULIAP INGERLASIMANERATA ALLAASERINEQARNERA

Innuttaasup Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup (matuma kingornatigut Naammagittaalliuuteqartarfimmik taagorneqartussap) aalajangiinera uannut 16. oktober 2021-mi naammagittaalliuutigaa, tamatumungalugu atatillugu makku paasissutissiissutigalugit:

“Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata kalaallisut nutserneqarnera sulinngiffeqartoqarnera pissutsillu allat pissutigalugit qaammatit sisamangajaat utaqqivara. Qallunaatut piginnaasakka killeqarmata kalaallisuumut nutsertippara.” (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

Allakkat imaattut Naammagittaalliuuteqartarfimmut 6. marts 2021-mi nassiuppakka:

“[Innuttaasup] ernini [...] angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarsimasoq pillugu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera uannut 16. oktober 2019-imi naammagittaalliuutigaa. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliaataa 18/00426-mik normulik innersuussutigaa.

Naammagittaalliuut misissuataarpara, sukumiinerusumilli misissuinermik aallartitsinanga, ilaatigummi isumaqarama Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmik pingaernerusutigut isornartorsiuisinnaanissara ilimanangitsoq. Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara uanga Ombudsmanditut suliani isumaginninnermut tunngasuni suliaticigut immikkut ilisimasanik peqanngitsunga. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumi (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 14, imm. 1 innersuussutigaa.

[Innuttaasulli] naammagittaalliummini oqaatigaa Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata qallunaatuata tигunerata kingornatigut kalaallisua qaammatit sisamangajaat qaangiuttut aatsaat tigusiugini.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera aamma Naammagittaalliuuteqartarfiup nassiussissutitut allagai allakkanik allaffissiami ulluleneqarsimangitsumi allanneqarsimasut suliamik misissuinnut atatillugu aammattaq maluginiarpara.

Pissutsit marluk taakku nammineerluni misissuiffiginninnermik aallartitsiviginisaat isumaliutersuutigaara, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 15, imm. 1.

Taamaattumik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara

- 1) suliami allagaatit tamaasa uannut nassiutequllugit, aamma
- 2) aalajangiinerup – tulleriinneri malillugit qallunaatuata aamma kalaallisuuata – “[Innuttaasumut] qanga nassiunneqarsimanerat paasissutissiissutigeqqullugu.”

Suliami allagaatit Naammagittaalliuuteqartarfimmit e-mailikkut 10. marts 2020-mi tiguakka. Naammagittaalliuuteqartarfiup tamatumunnga atatillugu paasissutissiissutigaa:

“Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 25. juli 2018-imi aalajangiinera ulloq taanna [innuttaasumut] nassiunneqarpoq. Aalajangiineq qallunaatujuvoq. Aalajangiineq tamatuma kingornatigut nutsigassanngorlugu nassiunneqarpoq.

Aalajangiineq nutserneqarnermi kingornatigut 24. oktober 2019-imi [innuttaasumut] kalaallisut nassiunneqarpoq.” (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

Sulisuma ilaata Naammagittaalliuuteqartarfik oqarasuaatikkut 7. juli 2020-mi attaveqarfigaa, Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata 25. juli 2018-imeersup innuttaasumut aatsaat 24. oktober 2019-imi nassiunneqarsimamera iluoornerseq paasiniarlugu. Naammagittaalliuuteqartarfimmi sulisup oqaatigaa Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera 25. juli 2018-imeersup ulloq taanna qallunaatut nassiunneqartoq. Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata 25. juli 2018-imeersup qallunaatuua kalaallisuuvalu 24. oktober 2018-imi nassiunneqarput.

Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 1. oktober 2020-meersutigut qinnuigaara nutserisarneq, allakkanik ullulersuisarneq allakkanillu nassiussisarneq pillugit oqaaseqaateqarallaqqullugu. Tamatumani Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara makku akeqqullugit:

“[...]

4.1. Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerisa kalaallisuumut nutserneqartarneri eqqarsaatigalugit suleriaaseq allaasereqqullugu kiisalu piffissaq nutsikkat utaqqinerinut atorneqartartoq pilugu nassuiaateqaqqullugu.

Naammagittaalliuuteqartarfik tamatumunnga atatillugu qinnuigaara nutsikkat utaqqineqartarnerat pinngitsoortinniarlugu sunik iliuseqartoqartarsimanersoq, taamatullu aamma nutsikkat utaqqineqartarnerat, tassunga ilanngullugu aalajangiinerit ataatsikkut qallunaatut kalaallisullu naammagittaalliortumut nassiunneqartannginnerat, pillugu Ombudsmandip siusinnerusukkut isornartorsiuisimanagera sunik isumaliutersuuteqarnissamut pissutissaqalersitsisimanersoq paasissutissiissutigeqqullugu.

4.2. Naammagittaalliuuteqartarfik aammattaaq qinnuigaara allakkat nassitsissutit aalajangiinerillu ullulerneqartarnerinut Naammagittaalliuuteqartarfiup suleriaasia paasissutissiissutigeqqullugu.

Tamatumunnga atatillugu Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara allakkat niaquusaanni ullulerneqartarnerat eqqarsaatigalugu Naammagittaalliuuteqartarfiup allagaasa ilusilerneqartarnerat ataatsimut isigalugu Naammagittaalliuuteqartarfiup allannortissimanagera kiisalu Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata qinnuteqarluni kalaallisut allassimanageranik pissarsisinnanernik periarfissaq pillugu Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerinut immikkoortumik ilanngussisoqarsimanersoq paasissutissiissutigeqqullugu.

4.3. Kiisalu Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara allakkanik nassiussisarnermut atatillugu Naammagittaalliuuteqartarfiup suleriaasia allaasereqqullugu, tamatumunngalu ilanngullugu allakkat ullormi ullulerneqarfimminni nassiunneqartarnerisut paasissutissiissutigeqqullugu.

[...]

Naammagittaalliuuteqartarfiup allakkatigut 9. november 2020-meersutigut makku uannut paasissutissiissutigai:

“[...]”

Apeqqummut 1-imut akissut

Isumaginninnermi Nammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri tamarmik qallunaat oqaasii atorlugit suliarineqartarput Isumaginninnermilu Naammagittaalliuuteqartarfimmut aamma Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup siulittaasuanut saqqummiunneqartarlutik. Naammagittaalliuuteqartarfiup/siulittaasup aalajangiinermik akuersinerata atsiorneratalu kingornatigut aalajangiineq kalaallisut nutsigassanngorlugu nassiunneqartarpoq.

Aalajangiinerit nutserneqarneranni piffissap utaqqiffiusartup ajornartorsiutaanera allattoqarfimmit ingerlaavartumik eqqumaffigineqarsimavoq. Aalajangiineq piffissap nutserinnermut atorneqartartup aaqqiissutissaanik nassaartoqarnissaata tungaanut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup siulittaasuanit akuerineqarlunilu atsiorneqariarpat naammagittaallioortumut kommunimullu tunniunneqarpat tamanna naammagittaallioortumut pitsaanerpaassasoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik 2017-imili naliliivoq. Tamatuma kingornatigut kalaallisuunngortinneqarnera nutserneqareeriarpat naammagittaallioortumut nassiunneqartussaalluni.

Allattoqarfiup piffissami 2017-imi februaarimit 2019-imi apriliip tungaanut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerisa kalaallisut nutserneqarnerinut Namminersorlutik Oqartussat Nutserisoqarfiat atorsimavaa. Nutserisoqarfik qaammatinik marlunnik piffissaqartinneqarsimavoq. Nutsigaq kingornatigut allattoqarfimmit misissorneqareeraangat aalajangiinerup kalaallisut nutserneqarnera aatsaat nassiunneqartarpoq.

Nutserisoqarfiup 2019-imi apriliimi nalunaarutigaa allattoqarfiup aalajangiinerit Nutserisoqarfimmut nutsigassanngorlugit nassiussai malinnaaffigisinnaanagit. Tamatuma kingornatigut siunissami nutsigassat paasisaqarfigineqarnissaasa tungaanut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerisa nutsertarnerat Nutserisoqarfiup unitsippaa.

Tamatuma kingornatigut allattoqarfiup aalajangiinerit akuerineqareersut Nutserisoqarfimmit suliarissallugit angumerineqanngitsut nutserneqartarnissaannut nutserisoq avataaneersoq isumaqatigiissuteqarfigaa. Aalajangiinerit ilaasa allattoqarfimmi sulisunit atorneqarsinnaasunit nutserneqartarnissaat salliutinneqarsima-

voq, aalajangiinernullu nutsigassanut pisariunerusunut tunngatillugu Nutserisoqarfiup akissuteqarnissaa utaqqimaarneqarsimalluni.

Allattoqarfik 2019-imi decemberimi Nutserisoqarfiup nutserinermi atortuanut TMS-imut isersinnaangorpoq, aalajangiinerillu nutserneqartarnerat allattoqarfiup iluani aallartinneqarluni. Allattoqarfiup kinguaattoorutini 2019-imi aprillip kingorna pinngortut 2020-mi upernaakkut anguai.

Nutserinermi atortup TMS-ip allattoqarfiup nutserisuisa aalajangiinernik nutseriniarnerat ajornannginnerulersippaa. Peqatigisaanik ukiuni kingulliunerusuni aalajangiinernik allariaaseq assigiissarlugu allattoqarfimmit ingerlanneqarpoq, taamaalilluni nutserinernut oqilissutaasumik sukkatsissutaasumillu oqaatsit oqaaseqatigiillu ilisarineqarsinnaasut arlallit atorneqalerlutik.

Maannakkut piffissap nutserinermut atorneqartartup agguaqatigiissillugu sivisususia annertungaatsiartumik appariaateqarpoq, maannakkullu ullunik 3-15-inik sivisussuseqarluni. Ombudsmandip saaffiginnissutaa Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerinik nassiussisarnermi periaatsip isumaliutigeqqinnissaanut pissutissaqalersitsivoq. Tamanna pissutigalugu piffissaq nutserinermut atorneqartartoq maanna ima sivikitsigaaq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri kalaallisut nutserneqareeraangata siunissami ataatsimoortillugit nassiunneqartassasut aalajangerneqarluni.

Apeqqummut 2-mut akissut

Naammagittaalliuuteqartarfiup siulittaasullu aalajangigaanni ulloq aalajangiiffiusoq naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangigaanni immikkoortumi siullermi allasimavoq. Aalajangiinerit taakku ullormi aalajangiiffiusumi nassiussassanngortinneqartarput. Ullup aalajangiiffiusup allakkat niaquusaatigut aamma allanneqarnissaa naammagittaalliuuteqartarfiup maannamut periaaserisimangilaa.

Piginnaatitaannginneq pissutigalugu suliaq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmit itigartinneqarsimatillugu suliassallu ilaanni suliaq, ersarissumik kukkuneqarnera amigaateqarneralu pissutigalugit, kommunimut utertinneqarsimatillugu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup siulittaasua allattoqarfiup suliani aalajangiisinnaaneranut piginnaatitsivoq. Aalajangiinerni taamaattuni ulloq aalajangiiffiusoq allasimangilaaq, allakkalli niaquusaatigut allasimalluni. Aalajangiinerit taakku ullormi aalajangiiffiusumi aamma nassiunneqartussanngortinneqartarput.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata kalaallisuunngortinneqarneranik nassiussisoqarniartoq naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerani allassimaneq ajorpoq. Tamatumunnga taarsiullugu aalajangiinernut qallunaatut allasimasunut tamanut allakkanik ilaliussanik nassiussisoqartarpoq, taakkunani allasimalluni aalajangiineq nutsigassanngorlugu nassiunneqarsimasoq, nutserneqarneralu sapinngisamik piaartumik nassiunneqarumaartoq.

Aalajangiinerit kalaallisut nutserneqarnermik kingorna nassiunneqartut ullulernerqartarnerannut tunngatillugu aalajangiinerup qallunaatut allasimasup ullulernerata assinganik ulloqartarnerat allattoqarfimmi periaasiusimavoq.

Apeqqut 1-imut akissummi takuneqarsinnaasutut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri kalaallisut nutserneqareeraangata siunissami ataatsimoortillugit nassiunneqartassasut aalajangerneqarsimavoq. Ulloq nassiussifffusoq aalajangiinerni tamani allakkat niaquusaatigut siunissami allasimasasaaq.

Apeqqummut 3-mut akissut

Allattoqarfiup allakkat nassiussassanngortikkaangagit allakkat ulloq taanna ullulernerqartarput. Aalajangiineq ulloq taanna aalajangerneqarfimmini atsiorneqarfimminilu nassiussassanngortinneqartarpoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allattoqarfiata allakkat Namminersorlutik Oqartussat aatsisartuinit ullormut marloriarluni aatittarpai. Tamanna ullaakkut ualikkullu pisarpoq. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allattoqarfiata Namminersorlutik Oqartussani aatsisartoqarfik attaveqarfigisimavaa, tassanngaanniillu paasissutissiissutigineqarluni allakkat ullormut aaneqartut ulloq taanna nassiunneqartartut.”